

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1486

20.04.2018

Міністру юстиції України

ПЕТРЕНКУ П.Д.

Шановний Павле Дмитровичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Суислової І. М., оголошений на засіданні Верховної Ради України 20 квітня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

1486

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

19.04.18 № 133-278

Міністру юстиції України
Петренку П.Д.
вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо недопущення державної реєстрації дискримінаційних актів, що обмежують права дитини на здобуття освіти у найбільш наближеному до місця проживання навчальному закладі, а також отримання необхідних копій висновків правових експертиз

Шановний Павле Дмитровичу!

На виконання ч. 3 ст. 18 Закону України «Про загальну середню освіту» Міністерством освіти та науки України був розроблений проект Наказу «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти» (далі – Проект Наказу).

Проект Наказу, зокрема, положення Розділу II проекту Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти (далі - Порядок), не враховують сучасний стан внутрішньої міграції населення України, а також ситуацію масового внутрішнього переміщення, яке відбулося внаслідок збройної агресії з боку Росії, а деякі його положення прямо суперечать нормам законодавства України. Таким чином, проект Порядку містить норми, що обмежують право на освіту, право на свободу пересування та вільний вибір місця проживання.

З метою врегулювання питання зарахування дітей до першого класу, Міністерство освіти та науки України пропонує надати право першочергового

зарахування до школи дітей, які проживають на території обслуговування закладу освіти (тобто у межах адміністративно-територіальної одиниці або її частини, що визначена і закріплена в установленому законодавством порядку за закладом освіти для забезпечення права кожної дитини, яка проживає на цій території, на здобуття початкової та/або базової середньої освіти у цьому закладі освіти).

При цьому, за пропозицією Міністерства освіти та науки України, для підтвердження права дитини, яка проживає/перебуває на території обслуговування закладу, на її першочергове зарахування, **один із батьків дитини має подати разом із заявою про зарахування дитини один з таких документів:**

1) **копія одного з документів, до яких вносяться відомості про місце проживання** (паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист) одного з батьків дитини з відміткою про реєстрацію місця проживання на території обслуговування закладу (під час подання документів пред'являється оригінал відповідного документа);

2) **довідка про реєстрацію місця проживання/перебування особи** (дитини або одного з її батьків), що видається відповідно до Правил реєстрації місця проживання та Порядку передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2016 року № 207;

3) **витяг з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання/перебування особи** (дитини або одного з її батьків);

4) **копія документа, що засвідчує право на проживання дитини, одного з батьків дитини на території обслуговування закладу освіти: право власності на відповідне житло або право на користування ним** (договір на користування житловим приміщенням має бути нотаріально посвідчений (крім договору на користування кімнатою в гуртожитку) або зареєстрований відповідно до статті 158 Житлового кодексу УРСР). Під час подання заяви пред'являється оригінал відповідного документа.

Сьогодні в Україні значна кількість громадян проживають у житлі, у якому вони не зареєстровані, **що унеможлиблює отримання і надання ними вищевказаних документів.**

Це обумовлюється, зокрема, наступним. У вітчизняному цивільному законодавстві не існує процедури реєстрації договорів оренди органами місцевого самоврядування, відповідно до статті 158 Житлового кодексу УРСР. Також Цивільний кодекс України не передбачає нотаріального посвідчення договорів оренди, оскільки такі договори є дійсним, якщо він укладений в письмовій формі, відповідно до частини першої статті 811 Цивільного кодексу України. У багатьох випадках оренда житла відбувається на підставі усних домовленостей з власником житла, оскільки орендодавці зазвичай не дозволяють орендарям реєструвати місце проживання в орендованому житлі. Таким чином, часто діти та їхні батьки не мають можливості зареєструвати фактичне місце проживання із незалежних від їх

волі обставин. А за проектом Наказу такі діти втратять можливість першочергово претендувати на навчання в школі за місцем проживання.

Також ці положення Проекту Наказу обмежать доступ до освіти за місцем проживання особам із незареєстрованим місцем проживання, зокрема, дітей з числа ромської національної меншини. **За даними УВКБ ООН, 70% ромського населення України не можуть підтвердити фактичне місце свого проживання через відсутність документації на будинки, в яких вони проживають (особливо в таборах Закарпатської області).** А близько 10% з них не мають документів, що посвідчують особу, та перебувають під ризиком відсутності громадянства.

Таким чином, відповідно до проекту Порядку, який був представлений Міністерством освіти та науки, діти, які фактично проживають на території обслуговування школи, проте не зареєстровані там, а їхні батьки не мають там майна, або їхній договір оренди квартири, в якій мешкає родина, не є нотаріально посвідченим або зареєстрованим відповідно до статті 158 Житлового кодексу УРСР, **позбавляються права здобувати початкову та базову середню освіту в закладі освіти (його філії), що найбільш доступний та наближений до місця проживання особи.** І це прямо суперечить задекларованому в статті 13 Закону України «Про освіту» праву кожної особи здобувати початкову та базову середню освіту в закладі освіти (його філії), що найбільш доступний та наближений до місця проживання особи.

Після останнього обговорення Проекту Наказу в рамках робочої групи на базі Міністерства освіти та науки України, що відбулось 10.04.2018 року, стало відомо про те, що дискримінаційні норми акту не будуть замінені, а Проект Наказу буде негайно направлений до Міністерства юстиції України для його подальшої реєстрації відповідно до встановленої законодавством процедури.

Відповідно до Порядку подання нормативно-правових актів до Міністерства юстиції України на державну реєстрацію затвердженого Наказом Міністерства юстиції України № 34/5 від 12.04.2005 року «Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів» (Порядок), разом з проектом нормативно-правового акту та супровідним листом до нього до Міністерства юстиції України подаються:

- пояснювальна записка за формою, наведеною у додатку 4 до Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 листопада 2011 року № 1156). До неї долучається завірена в установленому законодавством порядку **копія висновку юридичної служби суб'єкта нормотворення, складеного за результатами проведеної юридичної експертизи проекту нормативно-правового акта, за формою, затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 06 липня 2011 року № 1805/5 «Про затвердження форми висновку юридичної служби міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади та його територіальних органів, місцевих державних адміністрацій за результатами проведення юридичної експертизи**

проекту нормативно-правового акта», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 липня 2011 року за № 826/19564;

- **відомості про офіційне погодження нормативно-правового акта із заінтересованими органами** незалежно від того, чи є таке погодження обов'язковим згідно із законодавством (оригінал, який після прийняття рішення щодо державної реєстрації повертається суб'єкту нормотворення, та дві копії).

- **висновок Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини Міністерства юстиції України щодо відповідності нормативно-правового акта положенням Конвенції та практиці Європейського суду з прав людини.** У разі відсутності цього документа суб'єкт нормотворення надає копію супровідного листа про подання до Міністерства юстиції України комплексу документів, необхідного для отримання висновку Міністерства юстиції щодо відповідності нормативно-правового акта положенням Конвенції та практиці Європейського суду з прав людини (оригінал, який після прийняття рішення щодо державної реєстрації повертається суб'єкту нормотворення, та дві копії);

- **висновок про проведення антидискримінаційної експертизи** за формою, встановленою постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 року № 61 «Питання проведення антидискримінаційної експертизи та громадської антидискримінаційної експертизи проектів нормативно-правових актів», та завірена в установленому законодавством порядку його копія;

- **інформаційно-аналітичні матеріали з публічного обговорення проектів нормативно-правових актів** (у разі необхідності).

- **супровідний лист, пояснювальна записка, довідка про відповідність нормативно-правового акта основним положенням законодавства Європейського Союзу, інформаційно-аналітичні матеріали з публічного обговорення проектів нормативно-правових актів** підписуються керівником суб'єкта нормотворення або його заступником.

Відповідно до Розділу 4 Порядку, спеціалісти Управління державної реєстрації нормативно-правових актів Міністерства Юстиції України **проводять правову експертизу нормативно-правових актів, а саме перевіряють їх відповідність Конституції та чинному законодавству України, а також правилам нормопроєктувальної техніки.**

Експертиза нормативно-правового акта провадиться з метою встановлення повноважень суб'єкта нормотворення на прийняття цього нормативно-правового акта, **забезпечення його відповідності законодавству, якості й обґрунтованості, своєчасності прийняття, виявлення можливих позитивних і негативних наслідків його дії.**

Експертиза нормативно-правового акта, у якому міститься одна або декілька норм права, що стосуються зміни обсягу процесуальних прав та обов'язків громадянина; надання адміністративних послуг; проведення конкурсних (тендерних) процедур; здійснення державних закупівель; надання дискреційних повноважень органам державної влади, органам місцевого самоврядування чи їх посадовим особам; фінансування поточної діяльності

політичних партій та виборчих компаній, провадиться із залученням Департаменту антикорупційної політики.

З огляду на викладене, керуючись ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»,

прошу Вас:

1. У межах Ваших повноважень надати копії документів, що подавались Міністерством освіти та науки України разом з Проектом Наказу «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти» до Міністерства юстиції України для державної реєстрації, а саме:

- копію висновку юридичної служби Міністерства освіти і науки України, складеного за результатами проведеної юридичної експертизи;
- відомості про офіційне погодження Проекту Наказу із заінтересованими органами;
- висновок Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини Міністерства юстиції України щодо відповідності Проекту Наказу положенням Конвенції та практиці Європейського суду з прав людини;
- висновок про проведення антидискримінаційної експертизи;
- інформаційно-аналітичні матеріали з публічного обговорення Проекту Наказу;
- довідка про відповідність Проекту Наказу основним положенням законодавства Європейського Союзу;
- висновок Управління державної реєстрації нормативно-правових актів Міністерства Юстиції України про правову експертизу Проекту Наказу, на відповідність Конституції та чинному законодавству України із залученням Департаменту антикорупційної політики.

2. Вжити заходів для проведення об'єктивної та неупередженої правової експертизи з метою недопущення проведення державної реєстрації дискримінаційного Проекту Наказу «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти».

3. Повідомити мене про результати розгляду цього депутатського запиту у строк, встановлений Законом України «Про статус народного депутата України».

З повагою
народний депутат України

I.M. Суслowa
(посв. № 133)